

ผลสัมฤทธิ์ของ Project Based Learning (PBL) ในชั้นเรียน สู่การเชื่อมโยงกับองค์กรภายนอกสู่การตอบโจทย์บัณฑิต ที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa The achievement of classroom's Project Based Learning (PBL) associates with outside organization to meet the requirement of desired graduate: A case study of CaZa TV Program Production

เมธภาพร มุสิกะपालะ,* จิราพร ยังสุข,* และพสุนาท สร้อยสุวรรณ*
Methaporn Musikapal,* Jirapohn Youngsuk,* & Pasunart Souysuwan*

วันที่รับบทความ	21 กุมภาพันธ์ 2567
วันที่แก้ไขบทความ	30 มีนาคม 2567
วันที่ตอบรับบทความ	18 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

ผลสัมฤทธิ์ของ Project Based Learning (PBL) ในชั้นเรียนสู่การเชื่อมโยงกับองค์กรภายนอก สู่การตอบโจทย์บัณฑิตที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เป็นบทความวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนจากโครงการการผลิตรายการโทรทัศน์ของนักศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) ในการผลิตรายการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมความสามารถทางกาย จิตใจ และสุขภาพทางสังคม และส่งเสริมปัญญารอบรู้เท่าทัน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานทางสังคมอย่างสงบสุข และมีสันติภาพ ภายใต้แนวคิดรายการสาระบันเทิงที่น่าสนใจ ข้อมูลสารเสพติด หรือสิ่งไม่ดี สิ่งอันตราย อันเป็นปัจจัยเสี่ยงในชีวิตสำหรับกลุ่มเป้าหมาย นำเสนอในรูปแบบรายการสาระบันเทิงให้เกิดความสนุกสนานที่หลากหลาย พร้อมสอดแทรกสาระให้ตระหนักถึงพิษภัย ชี้นำให้เกิดการปรับพฤติกรรม รวมทั้งนำเสนอกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นวัยรุ่นห่างไกลจากสิ่งที่เป็นภัยร้าย โดยคณะดำเนินงานได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการ

Corresponding Author Email: : methaporn.don@kbu.ac.th, jirapohn.you@kbu.ac.th, pasunart.sou@kbu.ac.th

* คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Faculty of Communication Arts Kasem Bundit University

โดยใช้โครงงานการแบบบูรณาการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เป็นฐานในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรายการมีความยาว 15 นาที นำเสนอจำนวน 10 ตอน เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ Youtube Channel : Cable Channel 37HD และ สื่อสาธารณะเคเบิลทีวี Cable Channel 37HD สถานีเพื่อนสนิท เพื่อสภาวะ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)

ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้โครงงานผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa นับเป็นการพัฒนาทั้งในด้านผลงาน (รายการโทรทัศน์) ด้านทักษะการเรียนรู้และการคิด (Learning and Thinking Skill) ที่นักศึกษาได้รับมี ดังนี้ (1) ทักษะการคิดเชิงประเด็น (2) ทักษะการคิดเชื่อมโยง (3) ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ (4) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (5) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (6) ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว (7) มีความสามารถในการจำแนกปัญหา เข้าใจบริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และสามารถนำเสนอออกมาได้อย่างลุ่มลึก (8) นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ รู้ความจำเป็นของปัญหา (conflict resolution) (9) สามารถใช้ศาสตร์ทางนิเทศศาสตร์ ชี้นำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม และวิธีการแก้ปัญหาการเรียนรู้ การศึกษาวิจัยและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของงาน ด้วยการผสมผสานความรู้ต่างๆ ที่สืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง “คุณค่า” ของผลงานในที่นี้ไม่เพียงหมายถึงราคาของผลงานที่นักศึกษาตกผลึกความคิดและสร้างสรรค์ผลิตผลงานออกเผยแพร่เท่านั้น แต่ยังหมายถึง คุณค่าทางอารมณ์” ที่ได้รับจากการประเมินคุณค่าด้วย ซึ่งนักศึกษสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 เช่น ความฉลาดทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางศีลธรรม และความฉลาดทางสังคม ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และเทคนิคการสื่อสารได้อย่างมากมาย นอกจากนี้ความน่าสนใจของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับหน่วยงานภายนอก ถือเป็นการหลอมรวมกระบวนการซึ่งอาศัยคุณสมบัติที่มีอยู่โดยธรรมชาติของกระบวนการเรียนการสอนตามความถนัด และการสร้างความร่วมมือในเชิงโครงสร้างระหว่างผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายความร่วมมือภายนอก ซึ่งมีการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน, บัณฑิตที่พึงประสงค์, รายการโทรทัศน์ CaZa

Abstract

The achievement of classroom's Project Based Learning (PBL) associates with outside organization to meet the requirement of desired graduate: A case study of CaZa TV Program Production, is the academic article that aims to summarize the lesson learned from the student TV program production. The project arose from the collaboration of Faculty of Communication Arts, Kasem Bundit University, and Thai Health Promotion Foundation (ThaiHealth). TV programs production were created to promote social well-being, physical and mental health capability, and

health literacy, which are fundamental factors of peaceful society. Under the concept of entertainment TV program, the information on dangerous things and addictive substance, which are risk factors for teenager, were joyfully presented together with pointing out how dangers and disadvantages they are. The program also recommended behavior modification and other creative activities to help the target group avoid jeopardy. The project working group employed Integrated Learning Management concept by using CaZa TV Program Production project as a base to develop learning achievement for bachelor degree student. The TV program, consists of ten 15-minute episodes, were broadcast through online media and ThaiHealth cable TV network (Cable 37HD, Close Friend Station for Health, and YouTube Channel)

The achievement of learning via CaZa TV program production project demonstrates development in many aspects. Apart from students performance in TV program production, they receives various learning and thinking skills which are (1) topic thinking skill (2) associative thinking skill (3) analytical thinking skill (4) critical thinking skill (5) creative thinking skill (6) fast learning ability (7) ability to identify problem, understand social contexts, and profoundly present (8) ability to create knowledge and realize necessity of conflict resolution (9) ability to apply communication arts knowledge to lead society in appropriate way. Student also learn. Besides, students learn to do research and development, creative thinking for value added and value of the work, the combination of knowledge from searching and self-learning. ‘Value’ of the work in this project refers not only to the price of student’s creative work broadcasting, but also ‘emotional value’. Student develops 21st century learning skills such as intelligence quotient, emotional quotient, moral quotient, social quotient, creative thinking, and communication technique, etc. Furthermore, the educational collaboration with outside organization is a convergence of personalized learning process and structural cooperation creating between learner, teacher, curriculum, and budget support from cooperation network outside organization, to drive the process systematically.

Key word : Project Based Learning, the requirement of desired graduate, CaZa TV program

บทนำ

การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based learning) เป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งไทยและทั่วโลกให้การยอมรับ มีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนได้คิด ฝึกฝน และลงมือทำจากสภาพแวดล้อมจริง บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (Pleumsamrankit, 2017; อ้างถึงใน พะเยาว์ ดอกแก้ว, 2566) โดยสามารถเสริมสร้างทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมปัจจุบันในทุกมิติ ทั้งการเสริมสร้างองค์ความรู้ (Content Knowledge) ทักษะเฉพาะทาง (Specific Skills) ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expertise) และสมรรถนะการเรียนรู้เท่ากัน (Literacy) อีกทั้งสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งเน้นพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติงานจริงในรูปแบบโครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning : PBL) มีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Education) และปรัชญาของ John Dewey (Coffey, 2008) ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และทักษะผ่านกระบวนการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ทำทนาย ปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้จากการท่องจำ เปิดโอกาสให้การออกแบบสร้างชิ้นงานอย่างอิสระ ระยะเวลาของโครงการอาจแตกต่างกันไป และมีการใช้องค์ความรู้หลากหลาย ส่วน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างแท้จริงจากกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ได้แก่ การค้นหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้เป็นของตนเอง ไปจนถึงการมีประสบการณ์และการปฏิบัติจริงอย่างเป็นลำดับขั้นตอนจนเกิดผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจในสาระต่างๆ ความสามารถในการลงมือปฏิบัติ การใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมถึงความรู้สึที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานบูรณาการกัน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ส่งต่อไปยังการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะทางอารมณ์ และพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนอีกด้วย

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น คณะทำงานเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based learning) มาบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนผ่านกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เพื่อขยายผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาจากห้องเรียนสู่องค์กรภายนอก สอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กระบวนการอันเกิดจากค้นหา และได้รับความรู้ใหม่ หรือเป็นการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่เดิม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ และการปฏิบัติด้านต่างๆ ที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะ รวมถึงการแสดงออกในเรื่องทัศนคติและค่านิยม การเรียนรู้สามารถพัฒนาได้โดยการศึกษา การฝึกปฏิบัติ และการเสริมแรง และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตลอดชีวิต (Tuamsuk, Kwiecien, and Sarawanawong, 2013) ดังนั้น การผลิตรายการโทรทัศน์ CAZA จึงมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนให้มีทักษะการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะแก้ปัญหาชีวิต

และมีทักษะชีวิตพอที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพนั้นๆ ได้ ถือเป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ยังสามารถขยายขอบเขตไปสู่การสร้างความรู้ความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแรงบันดาลใจในการส่งเสริมเปลี่ยนแปลงสังคมอีกด้วย

รายการโทรทัศน์ CaZa : การเรียนรู้จากการสร้างผลงานเป็นหลัก

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ได้สร้างการเรียนรู้แบบ Project Based Learning มาใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ทุกสาขาวิชา โดยเชื่อมโยงการปฏิบัติงานจริงกับหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในโครงการผลิตรายการโทรทัศน์ รายการ CaZa ออกอากาศทาง Cable Channel 37HD สถานีเพื่อนสนิท เพื่อสุขภาพ โดยเริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดจากการสร้างองค์ความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสกับปัญหาหรือสถานการณ์โดยตรง เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิเคราะห์หาความจริงอย่างมีเหตุผล ความรู้ ได้ลงมือทำและพิสูจน์สิ่งต่างๆ เรียนรู้วิธีวางแผนการทำงานฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนพัฒนากระบวนการคิด โดยเฉพาะการคิดขั้นสูง และการประเมินตนเอง เป็นสิ่งกระตุ้นที่กระตุ้นความสนใจของในกิจกรรม ศึกษาวิจัยเพื่อการสำรวจความรู้อย่างอิสระ นำไปสู่การเพิ่มพูนความรู้ที่ได้จากการทำ การฟัง และการสังเกตผู้มีความรู้ นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ ตามหลักองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ (John Larmer, John Mergendoller and Suzie Boss, 2015)

1. เป้าหมายของการเรียนรู้ และทักษะต่างๆ (Key Knowledge, Understanding, Success Skills โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa มุ่งเน้นเป้าหมายให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติงานจริงอย่างมีมาตรฐานและเป็นลำดับขั้นตอน รวมถึงมีทักษะต่างๆ ได้แก่ การทำงานร่วมกัน (Collabration) การสื่อสาร (Communication) การมีวิคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) และการประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศ จากการเรียนรู้ประเด็นปัญหาด้านสังคมสุขภาวะของวัยรุ่นที่ตนเองสนใจ
2. รายการโทรทัศน์ที่นักศึกษาผลิต (โครงการ) ออกแบบจากปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไข (Challenging Problem or Question) หรือมาจากการตั้งคำถามและการหาคำตอบที่มีความท้าทายในระดับที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ
3. นักศึกษาได้รับการกระตุ้นประคับประคองให้อยู่ในกระบวนการ และขั้นตอนของการทำโครงการผลิตรายการ (Sustained Inquiry) การหาคำตอบ การค้นคว้าข้อมูล และการประยุกต์ใช้ข้อมูล โดยมีอาจารย์เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ
4. โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa นั้นจะต้องอยู่ในบริบทที่แท้จริง สถานการณ์จริงในสังคม (Authenticity) ที่นักศึกษาสามารถค้นคว้า ทดลอง หาข้อมูล และเกิดความสนใจอย่างแท้จริง
5. นักศึกษาคิด ตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการผลิตรายการด้วยตนเอง โดยเป็นผู้เลือกวิธีการดำเนินงาน และเลือกรูปแบบผลงานที่ต้องการ ได้แก่ การกำหนดรูปแบบรายการ เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ การประเมินผลรายการ ฯลฯ

6. นักศึกษา และอาจารย์ มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน (Reflection) เกี่ยวกับผลการค้นคว้า ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน คุณภาพของผลงาน ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข

7. นักศึกษารับฟังผลสะท้อนกลับ และนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงกระบวนการ ทำงานและผลงานของตน (Critique & Revision)

8. นักศึกษาสามารถนำเสนอผลงานผลิตรายการของตนเองเผยแพร่ออกอากาศสู่สาธารณะ (Public Product) ได้

PROJECT BASED LEARNING

การใช้โครงงานเป็นฐาน : รายการ CaZA

โครงการ	อยากรู้	นักศึกษา	ลงมือ	สะท้อน	นำเสนอ
ผลิต	อะไร	ออกแบบ	ค้นคว้า	การเรียนรู้	ผลงานสู่
รายการ	แก้ไขปัญหา	การเรียนรู้	ทำจริง	และ	สาธารณะ
CaZa	อย่างไร	ด้วยตนเอง	ให้เรียนรู้	ปรับปรุง	
เริ่มต้นจาก	ใช้วิธีใด		ในสิ่งที่	ผลงาน	
การกระตุ้น	เรื่องอะไร		อยาก		
ให้เกิดการ	ให้ทำเอง		เรียนรู้		
ดำเนินงาน					

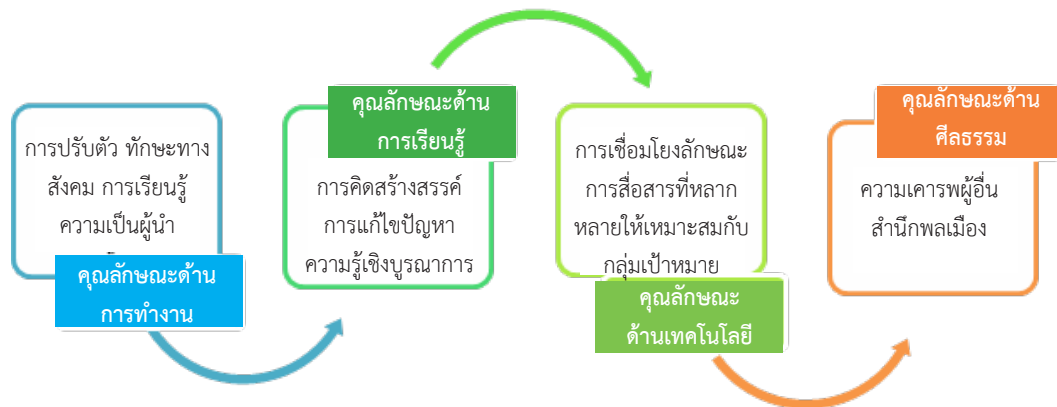
ภาพที่ 1 องค์ประกอบการเรียนรู้จากการสร้างผลงานเป็นหลัก : รายการ CaZa
(ประยุกต์จาก John Larmer, John Mergendoller and Suzie Boss, 2015)

คุณค่าของการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ผลจากการเรียนรู้โดยใช้โครงงานผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เป็นฐานนั้น พบว่า ระหว่างกระบวนการเรียนรู้ นักศึกษาเกิดการประมวลประสบการณ์ และบูรณาการความรู้ ทักษะรวมทั้งทัศนคติจากการเรียนในรายวิชาต่างๆ ที่มีมาก่อน (Prerequisite Knowledge and Skills) รวมทั้งได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของการการเรียนรู้โดยใช้ Project Based Learning ที่นักศึกษาได้รับ ดังนี้ (สุพิน ดิษฐสกุล, 2549; เอมอร บุษาบุพพาจารย์, 2549; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ; 2549)

1. โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa ช่วยพัฒนาความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) สามารถนำความเข้าใจไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคตได้
2. โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa ช่วยพัฒนาปัญญาที่หลากหลายของนักศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นจากการบูรณาการปัญญาด้านต่างๆ (Multiple Intelligences) ในการทำโครงการ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของความรู้ ความสามารถต่างๆ ไปสู่การเรียนรู้ที่สมบูรณ์
3. โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa ช่วยพัฒนาสมองทั้งความรู้ อันได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และด้านการพัฒนาจิตวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี การกีฬา เป็นต้น
4. โครงการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งแต่การคิดระดับล่าง (Lower Order Thinking) เช่น ระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ไปจนถึงการคิดระดับสูง (Higher Order Thinking) เช่น การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์
5. ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
6. ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Process) ก่อให้เกิดทักษะทางสังคม และการจัดการ
7. โครงการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) โดยมีการสืบค้นและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลในการดำเนินงาน รวมทั้งการนำเสนอผลงานผ่านช่องทาง (Platform) ต่าง ๆ
8. โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa ช่วยพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ทำให้นักศึกษาสามารถใช้รูปแบบของตนเอง ร่วมงานกันจนประสบผลสำเร็จ และได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้อื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย
9. ช่วยพัฒนาความสามารถให้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น และมีแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ ตามศักยภาพของตนเอง

ผลสัมฤทธิ์ของการนำ Project base ด้านทักษะการเรียนรู้และการคิด (Learning and Thinking Skill) นักศึกษาได้รับมี ดังนี้ (1) ทักษะการคิดเชิงประเด็น (2) ทักษะการคิดเชื่อมโยง (3) ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ (4) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (5) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (6) ความสามารถในการเรียนรู้งานได้ อย่างรวดเร็ว (7) นักศึกษามีความสามารถในการจำแนกปัญหา เข้าใจบริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และสามารถนำเสนอออกมาได้อย่างลุ่มลึก (8) นักศึกษาสามารถที่จะสร้างองค์ความรู้ ู้ความจำเป็นของปัญหา conflict resolution (9) สามารถใช้ศาสตร์ทางด้านนิเทศศาสตร์มาขึ้นนำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม ทั้งนี้ นักศึกษานิเทศศาสตร์ได้มีความสามารถในการจำแนกปัญหา เข้าใจบริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และสามารถนำเสนอออกมาได้อย่างลุ่มลึกแนวทางการสร้างทักษะแห่งอนาคตใหม่ เป็นการบูรณาการของการสร้างทางเลือกที่มีคุณภาพ การสร้างระบบโครงการ และการสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ นักศึกษา

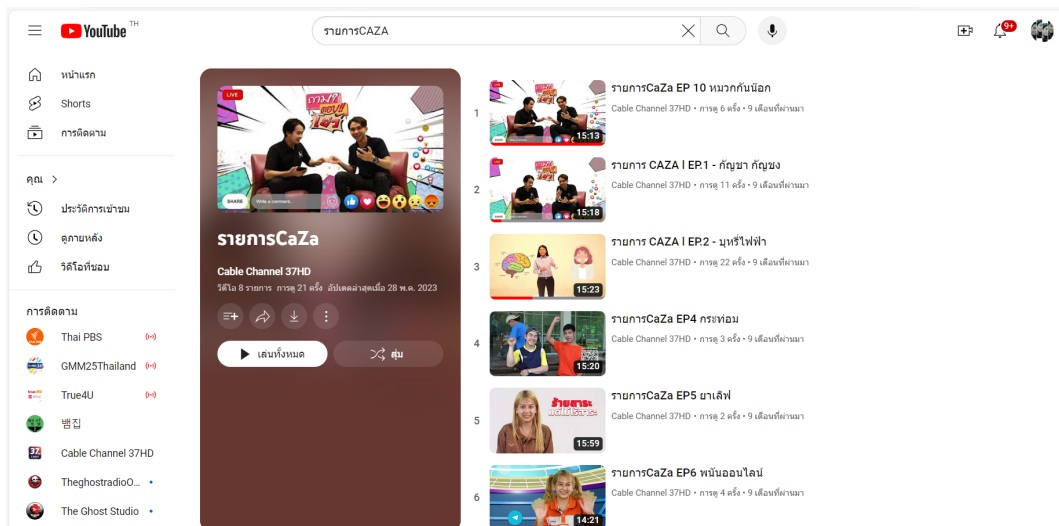
แผนผังที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ของการนำ Project base ด้านทักษะการเรียนรู้และการคิด
(Learning and Thinking Skill)

การส่งเสริมให้นักศึกษาประยุกต์ทักษะการผลิตสื่อจากงานในชั้นเรียน สู่การเผยแพร่ในสื่อสาธารณะ เน้นประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างเป็นระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่างๆ ผ่านการวางแผน การทำงานเป็นทีม และการคิดเชิงวิพากษ์อย่างเป็นระบบ โดยเน้นให้สามารถบูรณาการวิชาการด้านต่างๆนอกเหนือจากการทำให้นักศึกษาสามารถเข้าใจแนวคิดและความรู้พื้นฐานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการทำโครงงานแล้ว ยังสามารถต่อยอดให้นักศึกษามีศักยภาพด้านอื่น ๆ ดังนี้

- นิยัรักการเรียนรู้ รักการอ่าน ช่างสังเกต สามารถค้นคว้าข้อมูล ถกเถียง วิเคราะห์ในมุมมองเชิงลึกทางเศรษฐกิจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งเสริมกระบวนการคิดที่เหมาะสม เช่น ในประเด็นของบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งพบข้อมูลงานวิจัยในมุมปลอดภัยกว่าบุหรี่ยี่ห้ออื่นทำให้นักศึกษาเกิดสับสน เกิดเป็นข้อถกเถียงถึงวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาวิจัย จากนั้นนักศึกษาก็คัดกรองข้อมูลเพื่อนำมาสร้างเป็นผลงานโดยยึดถือหลักจรรยาบรรณสื่อ และผลประโยชน์ของผู้รับสารเป็นข้อต้น

- นักศึกษาแต่ละบุคคลภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับว่า ในความเป็นเอกลักษณ์ในตนเอง และได้ทำงานในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญผู้หนึ่งเสมือนหนึ่งนักวิชาชีพ จากการทุ่มเทในการทำงานเมื่อสื่อได้รับการเผยแพร่ในสื่อสาธารณะทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจ มีการบอกต่อประชาสัมพันธ์ผลงาน นอกเหนือจากการนำผลงานของตนมาอ้างอิงต่อยอดในการสมัครงานแล้ว นั้น ความคาดหวังของนักศึกษาต่อประเด็นทางสังคมส่งผลให้แต่ละคนเกิดความคาดหวังการสร้างจิตสำนึกการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคม เช่น เรื่องการขบขี้ปลอดภัย หรือเรื่องการใช้สารกัญชา หรือกระท่อม

- นักศึกษาได้ฝึกพัฒนาจิตของตนให้มีคุณภาพ รู้จักการควบคุมอารมณ์ตนเอง เมื่อโดนดูตำหนิ หรือเมื่อต้องแก้ไขงานหลายครั้ง การต่อสู้กับความท้อแท้ ความเหนื่อยล้าจากการผลิตงาน นอกจากนี้การสื่อสารของการทำงานเป็นทีม การทำงานกับคนภายนอกที่ไม่คุ้นเคย หรือเมื่อมีสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมในระหว่างการทำงาน ก็ถือเป็นการฝึกฝนพัฒนาด้านจิตใจอีกทางหนึ่ง

ภาพที่ 2 ผลงานรายการ CaZa ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ออกอากาศทาง Cable Channel 37HD สถานีเพื่อนสนิท เพื่อสุขภาพ
และ Youtube Channel : Cable Channel 37HD

การเรียนรู้จากการสร้างผลงานรายการโทรทัศน์ CaZa ของนักศึกษา นับเป็นการพัฒนา
งานทั้งในด้านผลงาน (รายการโทรทัศน์) และวิธีการแก้ปัญหาการเรียนรู้ การศึกษาวิจัยและพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของงาน ด้วยการผสมผสานความรู้ต่างๆ ที่สืบทอดและ
เรียนรู้ด้วยตนเอง “คุณค่า” ของผลงานในที่นี้ไม่เพียงแต่หมายถึงราคาของผลงานที่ผลิตนักศึกษา
ตกผลึกความคิดและสร้างสรรค์ผลิตออกมาเผยแพร่เท่านั้น หากแต่ยังหมายถึง “คุณค่าทางอารมณ์”
ที่ได้รับจากการประเมินคุณค่าด้วย ซึ่งนักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21
เช่น ความฉลาดทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางศีลธรรม และความฉลาด
ทางสังคม ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และเทคนิคการสื่อสาร ได้อย่างมากมาย

การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งเน้นให้มีระบบการประกัน
คุณภาพ การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมุ่งเน้นการสร้างมาตรฐานการศึกษาของการศึกษา
ทั้งระบบ โดยมีการสร้างระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพ
ภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 51) เพื่อ
ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา และเป็นเสมือนหลักประกันว่าการให้บริการการศึกษาของ
หน่วยงานการศึกษาจะสามารถสนองความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) อาทิ
ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงต้องยึดมาตรฐานคุณภาพที่กำหนด
โดยหน่วยงานต้นสังกัดเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเพื่อเป็น
หลักประกันว่ากระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุตามมาตรฐานคุณภาพที่ได้
กำหนดไว้ตลอดเวลา พร้อมทั้งมีการทบทวนตรวจสอบรับรองคุณภาพมาตรฐานจากหน่วยงานอิสระ

ภายนอก เป็นระยะ จึงเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแนวคิดของต่างประเทศและในบริบทของสังคมไทยมีความสอดคล้องกันในระดับที่ถือได้ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุง หรือเป็นไปเพื่อการพัฒนา ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังซึ่งเป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลนั้น ไม่มีแบบแผนที่ตายตัว และก็ไม่ใช่เรื่องง่ายในการขับเคลื่อนให้เห็นเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาอันสั้น

ในปัจจุบันทุกองค์กร รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างหันมาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพในลักษณะ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เนื่องจากเครือข่ายเป็นระบบความร่วมมือของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เดียวกันจัดกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เครือข่ายจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ก่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร ทั้งนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้องค์กร และภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้ามาดำเนินการร่วมกัน ตลอดจนเป็นการแบ่งปันทรัพยากรและความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงค้นพบแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน จากลักษณะดังกล่าวข้างต้น เครือข่ายความร่วมมือจึงเป็นการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการส่งเสริมประสานสัมพันธ์ที่ดี ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันศึกษากับหน่วยงานภายนอกนั้นถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีต่าง ๆ ที่มีคุณภาพมากเพียงพอมาช่วยกันผลักดันกระบวนการด้านการศึกษา ในส่วนที่ตนเองสามารถกระทำได้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน การแบ่งปัน ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรมีการสร้างความร่วมมือร่วมกับองค์กร หน่วยงานภายนอกที่สามารถร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการบูรณาการตัวงานเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งจากกรณีศึกษาการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เป็นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต โดย หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตทั้ง 5 หลักสูตร ซึ่งมีธรรมชาติของแต่ละหลักสูตรที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงสโมสรนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ร่วมกับเครือข่ายลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในประเด็นด้านการสร้างสุขภาวะเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม โดยการนำเสนอเนื้อหาเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นการลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาทิ ประเด็นโรคซึมเศร้า ประเด็นอุบัติเหตุ ประเด็นการใช้สารเสพติด ประเด็นการเล่นพนัน เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการผลิตรายการดังกล่าว มุ่งเน้นให้กระบวนการเกิดจากการบูรณาการศาสตร์ด้านนิเทศศาสตร์ เข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านรายวิชาต่างๆ ที่หลากหลาย และอาศัยการผสมผสานความร่วมมือกันระหว่างทีมนักศึกษา คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ ร่วมกับทีมบุคลากร วิทยากร กลุ่มสมาชิกจากเครือข่ายลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ความน่าสนใจของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับหน่วยงานภายนอก

กระบวนการทำงานที่เกิดจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับหน่วยงานภายนอกจนเกิดเป็นความร่วมมืออย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีระหว่างคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ร่วมกับเครือข่ายลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) นั้นส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ของแต่ละหลักสูตรที่มีการนำมาบูรณาการเข้ากับการบริการวิชาการอย่างน่าสนใจ โดยพบว่า ผู้สอนได้มีการปรับเปลี่ยนลักษณะของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนจากลักษณะของการบรรยายและยกตัวอย่างในรูปแบบเดิม เปลี่ยนเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนสร้างการเรียนรู้ผ่านรูปแบบ Project based Learning (PBL) ซึ่งเป็นการมอบหมายโจทย์งานโดยอาศัยกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อรับความรู้ผ่านสื่อกิจกรรมจากทีมวิทยากรที่มาจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายนอก ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุมมองจากประสบการณ์ระหว่างทีมนักศึกษา คณาจารย์ผู้ให้คำปรึกษากิจกรรม/โครงการ รวมถึงทีมวิทยากรจากภาคีเครือข่ายภายนอก และเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาจากทุกทีมได้ร่วมกันคิดโจทย์ที่จะนำไปสู่การผลิตรายการโทรทัศน์ในแต่ละปีร่วมกันอย่างเป็นระบบ จากกระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การผลิตผลงานรายการโทรทัศน์ ซึ่งอาศัยคุณลักษณะหลักที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ได้แก่

1. กระบวนการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนการสอนเข้ากับชีวิตจริงผ่านรูปแบบการลงมือปฏิบัติงานตามกระบวนการผลิตผลงานรายการโทรทัศน์โดยอาศัยความถนัดและความโดดเด่นเป็นธรรมชาติที่มีของแต่ละหลักสูตร ขับเคลื่อนด้วยโจทย์การผลิตที่มีการร่วมกันคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาร่วมกัน
2. การสร้างความร่วมมือในเชิงโครงสร้างระหว่างผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร หน่วยงานภาคีเครือข่าย ความร่วมมือภายนอก ซึ่งมีการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการอย่างเป็นระบบ
3. มีหลักการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้รับความรู้ เกิดทักษะจากกระบวนการทำงานจริง
4. มีแนวทางการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการประเมินโดยผู้สอน การประเมินผลงานโดยทีมสมาชิกภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพการทำงานด้วยกันเองระหว่างทีมผู้เรียน
5. บทบาทของผู้สอนที่เปลี่ยนแปลงจากการสอนด้วยวิธีการป้อนข้อมูลไปยังผู้เรียนในรูปแบบเดิม ๆ ปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ที่ทำหน้าที่แนะนำแนวทาง และช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนหรือผู้ฝึกปฏิบัติ
6. บทบาทของผู้เรียนเปลี่ยนจากการนั่งฟังมาเป็นผู้ออกแบบกระบวนการและลงมือปฏิบัติงาน รวมถึงทำหน้าที่สะท้อนผลการเรียนรู้ออกมาในรูปแบบของผลงานรายการโทรทัศน์และมีการนำเสนอผลงานดังกล่าวไปสู่สาธารณะผ่านช่องสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีซึ่งเป็นภาคีเครือข่ายความร่วมมือภายนอก

ผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้สอนผลที่เกิดกับผู้สอน / คณะวิชา / มหาวิทยาลัย

จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Project based Learning (PBL) เข้ากับเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากายนอกส่งผลให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้สอน โดยมีการทำงานร่วมกันของทีมผู้สอนมากกว่า 2 ท่าน ซึ่งช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย กลายเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาตัวผู้สอนไปเป็นผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการผลิตสื่อด้านนิเทศศาสตร์ในที่สุด และด้วยกระบวนการทำงานในรูปแบบนี้ยังส่งผลให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถมีเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดการสร้างกระบวนการทำงานเพื่อค้นพบประสบการณ์ใหม่ ๆ ร่วมกันได้อีกช่องทางหนึ่ง โดยผลลัพธ์ดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีบทบาทในการออกแบบหรือวางแผนทางการเรียนรู้ร่วมกันผ่านประสบการณ์การฝึกปฏิบัติจริงตลอดกระบวนการจนได้มาซึ่งผลงานรายการโทรทัศน์ CaZa อีกทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้สอนซึ่งเป็นนักวิชาการได้มีโอกาสร่วมงานกับนักวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานจริงเพื่อฝึกฝนและทบทวนทักษะการทำงานจริงควบคู่ไปพร้อม ๆ กับตัวผู้เรียน เพื่อนำเอาองค์ความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นมาถ่ายทอดต่อในกลุ่มผู้สอนและสามารถนำไปสอนกับกลุ่มผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

นอกเหนือจากตัวผู้เรียน และผู้สอนที่จะได้รับประโยชน์จากกระบวนการดังกล่าวแล้วนั้น คณะวิชาและสถาบันยังได้รับประโยชน์จากกระบวนการเดียวกันนี้เช่นกัน โดย สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรภายใต้คณะวิชาได้ขับเคลื่อนไปโดยสามารถตอบโจทย์กรอบแนวคิดด้านการประกันคุณภาพทางการศึกษาซึ่งมีเป้าหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ เป็นนักปฏิบัติมืออาชีพ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีผลงานเชิงประจักษ์ซึ่งได้รับการประเมินผลและนำผลงานดังกล่าวเผยแพร่ไปยังกลุ่มผู้รับชม และการทำงานร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากายนอก หลักสูตร คณะวิชารวมถึงสถาบันยังได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณในการขับเคลื่อนกระบวนการเพื่อให้ผู้ร่วมโครงการได้ลงมือฝึกปฏิบัติได้โดยได้รับความวิตกกังวลในประเด็นดังกล่าว จึงส่งผลให้คุณภาพและบรรยากาศของการทำงานเป็นไปด้วยดี และผลลัพธ์จากกระบวนการทั้งหมดส่งผลให้หลักสูตร คณะวิชาและสถาบันสามารถพัฒนาผู้เรียนให้จบเป็นบัณฑิตที่มีความรู้ มีทักษะการทำงาน พร้อมทั้งมีประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผลลัพธ์ของโครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa กับผลตอบรับจากองค์กรภายนอกสู่การพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์

จุดแข็ง (Strength) การเชื่อมโยงผลงานนักศึกษาให้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานในสื่อสาธารณะร่วมกับองค์กรภายนอก ในมิติต่าง ๆ

- มิติของนักศึกษา นักศึกษามีลักษณะทักษะความรู้ การทำงาน เทคโนโลยี และคุณธรรม สร้างความมั่นใจ ความภาคภูมิใจ ลักษณะตัวตน จิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสังคม

- มิติขององค์กรภายนอก องค์กรภายนอกเสมือนผู้ให้โอกาส ส่งเสริมพลังคนรุ่นใหม่ แลกเปลี่ยนแนวความคิดเชื่อมโยงประเด็นทางสังคมในมุมมองของคนรุ่นใหม่ ซึ่งพื้นที่สาธารณะเป็นเสมือนเวทีในการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์

- มิติเชิงสังคม จากโจทย์งานสามารถสร้างความตระหนักรู้ ตระหนักคิด ในประเด็นสุขภาวะ สังคมให้กับทีมนักศึกษาผู้ผลิต จากนั้นนักศึกษาผู้ผลิตสังเคราะห์ข้อมูลถ่ายทอดเสมือนเพื่อนเตือนเพื่อน ซึ่งทำให้เนื้อหาสามารถเข้าถึงลักษณะทางความคิดของกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น

จุดอ่อน (Weakness)

- คุณภาพของผลงานจะแปรผันกับแนวทางการผลิตของนักศึกษาผู้ผลิต ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างความเข้าใจของผู้ชมในกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ตามช่วงวัย เช่น คนอาวุโสอาจจะไม่เข้าใจถึงลักษณะการสื่อสารของนักศึกษาเป็นต้น

โอกาส (Opportunities)

- นักศึกษาสามารถนำผลงานไปอ้างอิงในการสมัครงานในอนาคต หรือนักศึกษาสามารถนำข้อมูลในประเด็นทางสุขภาวะทางสังคมต่าง ๆ ไปต่อยอดผลิตซ้ำ หรือผลิตใหม่ในอนาคต

- นักศึกษาได้แรงบันดาลใจ ตระหนักถึงการสร้างจิตสำนึกสาธารณะทางสังคม เป็นการเตรียมความพร้อมนักศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานต่อไป

- การสร้างคนวัยทำงานพลเมืองขับเคลื่อนมิติทางสังคม สู่การสร้างผู้นำประเทศในอนาคต

อุปสรรค (Threats)

- การจัดสรรระยะเวลาในการผลิตผลงาน ถึงแม้ว่าจะเป็นภาระบูรณาการกับเรียนการสอนในรายวิชา แต่ในหนึ่งปีการศึกษานักศึกษามีการเรียนที่มีหลายวิชา ทำให้การจัดสรรเวลาอาจเป็นปัญหาของทีมผู้ผลิตรายการ และส่งผลต่อคุณภาพของผลงานด้วยเช่นกัน

- ช่วงเวลาการปฏิบัติงานขององค์กรภายนอกกับมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน จึงส่งผล กระทบต่อระยะเวลาในการตรวจสอบ แก้ไขงาน ก่อนการออกอากาศ ที่อาจจะดำเนินการไม่ได้แล้ว เนื่องจากคาบเกี่ยวกับช่วงปิดภาคการศึกษา และช่วงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

บทสรุป

จากประเด็นที่นำเสนอไว้สรุปได้ว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน Project Based Learning (PBL) ในชั้นเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ได้นั้นเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะความสามารถ และเจตคติที่ เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และการเป็นคนไทยยุคประเทศไทย 4.0 จากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติจริง การสืบสอบความรู้ด้วยตนเองจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ โดยผู้สอนให้ความสำคัญกับการบูรณาการอย่างเป็นระบบ เป็นที่ปรึกษาที่ดี คอยช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และให้ข้อมูลย้อนกลับตลอดระยะเวลาการทำโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินโครงการได้ตามเป้าหมาย นอกจากนี้

ยังเป็นการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ในทุกด้าน ทั้งการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อผลิตเป็นผลงานที่ออกอากาศจริง การพัฒนาความฉลาดทางสังคม การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการเสริมสร้างสมรรถภาพการเป็นนักสื่อสารมืออาชีพ ตามหลักการของนักนิเทศศาสตร์ ซึ่งการทำงานในลักษณะของ Project Based Learning (PBL) จะมีลักษณะเฉพาะตามแต่ละโครงการ โดยในงานชิ้นนี้มีจุดเด่นในการเชื่อมโยงโครงงานกับองค์กรภายนอก เป็นผลให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจ อีกทั้งยังสามารถนำผลงานไปอ้างอิงเพื่อการสมัครงานหลังสำเร็จการศึกษาอีกด้วย นอกจากการส่งเสริมและพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Project Based Learning (PBL) ด้วยโครงการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa แล้ว กระบวนการดังกล่าวยังกระตุ้นให้นักศึกษาและอาจารย์ผู้ควบคุมการผลิต ได้มีโอกาสนำองค์ความรู้ด้านการสื่อสารสุขภาพ (Health Communication) มาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน และการแสวงหาข้อมูลเพื่อผลิตรายการ เช่น การผลิตรายการ ตอนโรคซึมเศร้า เป็นกระบวนการสัมภาษณ์นักจิตวิทยาและนำองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์มาผสมผสานกับหลักการด้านจิตวิทยา เพื่อสรุปจุดเชื่อมโยงที่เหมาะสม นับเป็นการดำเนินงานเพื่อการสื่อสารระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพได้ง่ายและทั่วถึงมากกว่าการสื่อสารผ่านช่องทางเดิม เช่น เอกสาร หรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งสื่อดังกล่าวไม่ได้อยู่ในความสนใจของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการสื่อสารผ่านสื่อรายการนี้แล้วนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้อ่าน

- สามารถนำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ หรือต่อยอดในงานลักษณะอื่น ๆ อาทิ นำโครงการไปประกวดด้านวิชาชีพในเวทีระดับชาติ และนานาชาติ หรือนำโครงการพัฒนาต่อยอดเป็นรายการโทรทัศน์ต้นแบบเพื่อนำเสนอผลงานในวงกว้างต่อไป
- ผู้อ่านในกลุ่มที่เป็นผู้ปกครอง ซึ่งมีการวางแผนการสอน หรือให้ความรู้กับบุตรหลานในความดูแล สามารถนำวิธีการและกระบวนการดังกล่าวไปปรับใช้กับการมอบหมายงานให้กับบุตรหลานที่ต้องการให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะความสามารถ ผ่านประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง หรือทำงานเป็นทีมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ทดแทนการบังคับให้บุตรหลานต้องอ่านหนังสือหรือท่องจำตำรา เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้จากศาสตร์ด้านต่างๆ ตามช่วงวัย เนื่องจากวิธีการนี้จะเพิ่มความสุขสนุกสนาน กระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ให้กับผู้ที่ได้รับการฝึกฝนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนยุคปัจจุบัน
- ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based learning) ซึ่งบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผ่านกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้อิสระผู้เรียน เน้นการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรมที่หลากหลาย และมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว รวมถึงการทำงานเป็นทีม นำไปสู่ความเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามความสนใจของผู้เรียน และพร้อมนำไปเผยแพร่แก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ หรือวิชาชีพ

- อาจารย์ผู้ดูแลโครงการสามารถพัฒนาผลงานสร้างสรรค์จากโครงการในลักษณะของ Project Based Learning (PBL) สู่การสร้างงานวิจัย ตลอดจนการขอตำแหน่งทางวิชาการในอนาคตได้

- อาจารย์ผู้สอนในศาสตร์อื่น ๆ สามารถนำเอาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนผ่านประสบการณ์ทำงานจริงในลักษณะนี้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเพิ่มแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองผ่านความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาชีพภายนอก และสามารถนำเอาโอกาสนี้ไปต่อยอดสู่การสร้างความร่วมมือด้านวิชาการและวิชาชีพร่วมกันต่อไปในอนาคต

- การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project based learning) ผ่านกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ CaZa เน้นกระบวนการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้น จึงต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการสร้างความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการปฏิบัติงานจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเนื้อหาหรือโครงการตามความสนใจและเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการปฏิบัติงาน และนำความรู้ที่ได้รับเชื่อมโยงสู่การใช้ประโยชน์ในชีวิตในอนาคตได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กุลธำพร เทียมทิพร. “PBL: Project Base Learning การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงโดยใช้โครงการเป็นฐาน”, วารสารการจัดการความรู้ พ.ศ.2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (2559): 1-16

พะเยาว์ ทองแก้ว. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะความคิดสร้างสรรค์ในรายวิชางานช่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2566): ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566) หน้า 32-46

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2551). การสอนคิดด้วยโครงการ : การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิน ดิษฐสกุล. (2549). การเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคชันนิสต์ด้วยการทำโครงการที่เน้นการร่วมมือร่วมพลังในนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ ลัดดา ภูเกียรติ และสุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เอมอร บุษานุพพอาจารย์. (2549). *โครงการวิทยาศาสตร์การเรียนรู้ด้วยตนเอง. ในนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ ลัดดา ภูเกียรติ และสุวัฒนา สุวรรณเขตนินคม (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

John Larmer, John Mergendoller and Suzie Boss. (2015). *Setting The Standard for Project Based Learning*, VA USA: ASCD Alexandria.

Pleumsamrankit, P. (2017). Factors Affecting Learners' 21st Century Skills. *Journal Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Sciences)*. 7(3), 141-158

ระบบออนไลน์

คุณครู Code Genius Academy. *Project based learning คืออะไร การเรียนรู้ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21* [ออนไลน์]. 2013, แหล่งที่มา : <https://www.codegeniusacademy.com/project-based-learning/> [30 ธันวาคม 2566]

Coffey, H. (2008). *Project-based learning*. (online) Retrieved from <http://www.learnnc.org/lp/pages/4753>

Tuamsuk, K., Kwiecien, K., and Sarawanawong, J. (2013). A University Library Management Model for Students' Learning Support. *The International Information & Library Review*, 45(3-4), 94-107. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.iilr.2013.10.002>.
